

Oude Molstraat 20

DE LIJST

Een wekelijkse
rubriek over
Haagse gebouwen
op de rijks-
monumentenlijst
door Evelyn de
Regt

'Kleine luyden' en voorname lieden woonden omstreeks de zeventiende eeuw in de Oude Molstraat naast elkaar. De kleine luyden waren veelal 'fijne' ambachtslieden zoals kleermakers, schoenmakers en edelsmeden. 'Grove' ambachten zoals sleutelmaken of smeden trof men er niet aan. De huizen in de Oude Molstraat verschilden nogal van grootte. Er waren bescheiden optrekjes en wat grotere panden. Hier woonden veelal burgers met bijvoorbeeld functies bij het Hof van Holland.

De Oude Molstraat is een van de oudste straten van Den Haag. In de 16e eeuw was ze weliswaar nog niet veel meer dan een achterafstraat en de eeuw daarvoor was dit stadsdeel zelfs berucht geweest vanwege een 'stinkput', een publieke stortplaats van vuil. In die tijd stonden er nog de eenvoudige houten of stenen huisjes, 'cameren' genaamd. Deze cameren stonden met hun noklijn evenwijdig aan de straat-as. Toen deze een-

Oude en Jonge Reiger uit de Oude Molstraat

● Interieur van Proefloaal Het Gulle Gasthuis, een Monument van Bedrijf en Techniek.

voudige huisjes in de 16e eeuw vervangen werden door wat degelijker bebouwing kreeg de straat meer aanzien. Het oorspronkelijke patroon van de huizen — met de noklijn evenwijdig aan de straat-as — bleef gehandhaafd.

In 'Van Stinkput tot Stokerij' in het Jaarboek van Die Haghe 1981 beschrijft de Hagenaar C.J.J. Stal de geschiedenis van de Oude Molstraat en haar bewoners, en aan dit artikel ontleen wij deze gegevens.

De Stokerij was gevestigd op nummer 20 en is het jongste pand in de door Stal beschreven geschiedenis. Het is gebouwd in 1877. De historie is korter en misschien minder spectaculair dan die van de omringende gebouwen. Ook de gevel is niet imposant. Het is eenvoudige en sobere architectuur. De gietijzeren raamhekjes met meanders — een motief uit de Griekse bouwkunst — zijn nog het meest opvallend. Maar uit industrieel-archeologisch oogpunt is het het pand zeer interessant: het bergt namelijk een 19e eeuwse destilleerderij.

Waterput

De historie van de Stokerij op nummer 20 is verweven met die van de omringende panden. Dat komt omdat deze panden veelal dezelfde eigenaars hebben gekend. Een van deze eigenaars was de familie Pijnsen, die gedurende 2 eeuwen in de Nobelstraat 1-3 (nu het Vendu-huis der Notarissen) woonde. Aanvankelijk had de familie alleen een achteringang in de Oude Molstraat, maar in de loop der tijd kocht ze er een flink aantal panden op. In de 17e eeuw liet een bewoner van het huis in de Nobelstraat zelfs de waterput - ter hoogte van nummer 30 - in de Oude Molstraat dempen, omdat hij last had van het vervuilde water. Ook nummer 20 is korte tijd in bezit geweest van de familie Pijnsen.

In 1877 werden veel winkelpanden in de straat vernieuwd. Het oude huis num-

mer 20 maakte bij deze gelegenheid plaats voor een nieuw pand. De eerste eigenaar was een zekere heer C.G.H. Sinnigen, tevens eigenaar van het pand nummer 18 en later ook van nummer 22. Hij begon er een handel in manufactures, die na zijn dood in 1884 nog een aantal jaren werd voortgezet. In 1892 werd het pand door wijnhandelaar Johan Jacob Comerell gekocht. Hij exploiteerde even verderop op de hoek Oude Molstraat, Papestraat al sinds 1875 een wijnhandel. In de Oude Molstraat besloot hij zelf drank te gaan maken en een destilleerderij te beginnen. Na toestemming te hebben gekregen van Burgemeester en Wethouders, de bouwpolitie, de vier kerken en de zes scholen in de buurt kon hij van start gaan. Slechts vier jaar runde hij de stokerij, want hij overleed al in 1896. De weduwe zette het bedrijf nog een aantal jaren voort, tot 1902. Toen nam de uit Rotterdam afkomstige Wilhelm Richters de zaak over. Het moet een hard werkende ondernemer geweest: hij begon met ongeveer 10 man en in 1928 had hij er al 80 in dienst. Nummer 20 werd al snel te klein en er werd uitgebreid in de Oude Molstraat: de panden 11, 32 en 30 werden in de loop der jaren opgekocht. Nummer 32 stond tot ergernis van Richters op de monumentenlijst, waardoor hij er geen grote pakhuisdeuren in mocht aanbrengen. De deuren zijn er uiteindelijk toch gekomen.

Recept

Het ging goed met het bedrijf van Wilhelm Richters. In de bloeitijd kende de firma zelfs 30 filialen. De ketels in de Oude Molstraat moeten intensief gestookt zijn. Concurrenten waren bijvoorbeeld de firma's Spaan en Van Cleef. De Oude en de Jonge Reiger waren Richters bekendste produkten. Wellicht herinneren sommige mensen zich nog de smaak van deze zachte Haagse jenever. Zoals bij de meeste jenever was ook het recept van De Reiger geheim. Daarnaast maakte

Richters ook advocaat, vieux, likeuren en limonaden.

Na de dood van Wilhelm Richters bleef het bedrijf in de familie: de tweelingbroers Wilhelm jr. en Bernardus namen de leiding over. In 1975, na het vieren van het 100-jarig jubileum, verkochten de Richters hun bedrijf aan Impodra. De destilleerderij werd niet voortgezet. De nu 82-jarige B. Richters is dan ook nog steeds in het bezit van de geheime recepten van zijn vaders jenever.

In 1976 werd het pand, evenals een aantal andere panden in de Oude Molstraat, gekocht door de Stichting Monumentenfonds Den Haag en Omgeving ten behoeve van de op te richten N.V. StadsHerstel. De Oude Molstraat was tamelijk gaaf door de voor vele monumenten fatale jaren zestig en zeventig heen gekomen. Het grote restauratieproject in de Oude Molstraat begon in 1980 en duurde 2 jaar. De heer L. Molhuysen, verbonden aan Stadsherstel Den Haag N.V. was nauw bij de restauratie en het bouwkundig en archeologisch onderzoek betrokken. Op de bodem van genoemde gedempte stinkput en waterput zijn een aantal interessante voorwerpen aangetroffen.

Door de voormalige destilleerderij als café in te richten, is de geschiedenis van het pand en de nieuwe bestemming op een zeer functionele wijze vermengd. De exploitant van het 'Proeflokaal Het Gulle Gasthuis', John Mouthaan, vindt het dan ook geen bezwaar dat zijn bedrijfspand op de monumentenlijst staat. De inrichting van het Proeflokaal wordt wel sterk bepaald door de twee grote destilleervaten - er past nog net een gokautomaat tussen - een houten filtervat en drie houten cognacvaten. De installatie is overigens nog steeds gebruiks klaar. De door de douane aangebrachte zegeltjes moeten het gebruik dan ook voorkomen.